Luonnonvarakeskus 8.2.2017 Dnro 2802/00 00 02 00/2016

Eduskunta
Tulevaisuusvaliokunta

Lähettäjän viite VNS 7/2016 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta vuoteen 2030

Tulevaisuusvaliokunta

Metsien käyttö tulee kasvamaan voimakkaasti sekä metsäteollisuuden elpymisen että puubiomassaan perustuvan nestemäisten biopolttoaineiden tuotannon kasvun vuoksi. Yli kymmenen miljoonan kuutiometrin lisäys puunhankinnassa edellyttää, että puumarkkinoiden toimivuutta ja vaikutuksia tulisi analysoida ja seurata jatkossa. Kasvava puunkäyttö vähentää myös metsien nettohiilinieluja erityisesti vuosina 2021-2030, mikä on strategian merkittävin politiikkariski Suomen näkökulmasta.

Strategian valmistumisen aikaan tarkkaa määritelmää metsien hiilinielujen vertailutasolle ei ole asetettu. Parhaillaan neuvotellaan komission ehdottamasta metsien vertailutason laskentasäännöstä. Suomen on syytä tuottaa laskentasääntöjen valmistelussa tarvittavaa tutkimustietoa, tarjota asiantuntemusta EU:lle laskentasääntöjen valmistelun tueksi sekä vaikuttaa siihen että laskentasääntöjen perustelu on läpinäkyvää ja säännöt kohtelevat maita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kannustaen ilmastonmuutosta hillitsevien toimien käyttöönottoon.

Maatalouden osalta strategiassa on kiinnitetty huomiota oikeisiin asioihin. Päästövähennystoimista on erikseen mainittu eloperäisiin maihin kohdistuvat toimet ja maatilojen biokaasun tuotanto. Eloperäiset maat ovat potentiaalisin kohde toimille ja biokaasun tuotannossa on synergiaetuja energiasektorin ja kiertotaloustavoitteiden kanssa. Kovin konkreettisia esitetyt muutokset eivät ole, joten strategian toteutumismahdollisuuksia on vaikea arvioida ennen Manner-Suomen Maaseutuohjelman uuden ohjelmakauden toimien valintaa. Periaatteeksi on kuitenkin valittu kehittävien eikä rajoittavien toimien soveltaminen, mikä voi edistää toimien hyväksyttävyyttä. Strategia mainitsee myös kansalaisten osallistamisen ja ilmastotiedon välityksen tärkeiksi keinoiksi, ja tämä on hyvä tiedostaa myös maanomistajille kohdistetussa neuvonnassa. Nielupolitiikassa on kiinnitetty huomiota pellonraivauksen negatiivisiin vaikutuksiin. Uuden pellon raivaamisen välttäminen onkin yksi parhaista keinoista hillitä päästöjä sekä maatalous- että maankäyttösektorilla, ja tämä on hyvä ottaa huomioon maatalouspolitiikan uudistuksissa. Strategiassa mainittu pilottihanke maatalousmaan hiilivarastojen lisäämiseksi on hyödyllinen, sillä Suomen ilmastossa hiilivarastojen lisäämiseen liittyy paljon epävarmuuksia ja käytännön kokemuksia on vähän. Päästövähenemien saavuttamiseksi maataloudessa kannattaa kiinnittää erityistä huomiota strategian jalkauttamiseen, koska päästöt eivät vähentyneet, vaikka samoja periaatteita on ollut jo aiemmissakin strategioissa. Esimerkiksi turvemaiden päästöt ovat nousseet 1 milj. tonnia CO_2-ekvivalenttia vuoden 2008 ilmastostrategian julkaisemisen jälkeen. Näin on tapahtunut ilman, että kokonaispeltopinta-ala tai tuotantomäärät olisivat nousset, koska tilat ovat laajentuneet erityisesti turvevaltaisilla alueilla.

Tällä hetkellä metsä- ja maankäyttösektorin merkittävimmät yksittäiset päästölähteet ovat sekä orgaaniset viljelysmaat että ojitetut metsäiset turvemaat. Orgaaniset viljelysmaiden vuosittainen päästö on tällä hetkellä noin 6 milj. tonnia CO_2, kun taas ojitettujen turvemetsien maaperäpäästö on noin 7 milj. tonnia CO_2. Orgaanisten viljelysmaiden pinta-ala on noin 190 000 ha, kun taas turvemetsien ala on noin 4,7 milj. ha. Selonteossa mainitaan että näillä kohteilla on suuri potentiaali päästöjen vähennyksessä. Tulevaisuudessa lisääntyvä puunkäyttö edellyttää nopeita päästövähennyksiä erityisesti kyseisillä turvemaakohteilla.

Maatalous-, maankäyttö- ja metsäsektorilla tarvitaan tutkimus- ja kehitystyötä, joka avaa uusia kustannustehokkaita ja kestäviä päästövähennyskeinoja. Erityisesti maatalous- ja metsämaaperän hoitoa kehittämällä turvemaakohteilla voidaan saavuttaa päästövähennyksiä, joilla on positiivisia vaikutuksia myös maaperän kasvukuntoon sekä maankäytön kestävyyden edistämiseen. Lisäksi tarvitaan tehokkaita ohjauskeinoja, jotka kannustavat vähentämään

viljelyä turvemailla ja ohjaavat turvemetsien hoitoa siten että maaperäpäästöjä voidaan vähentää esimerkiksi säätämällä pohjavedenpintaa metsänhoidon avulla.